

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Forslagets baggrund

Forslaget fremsættes på baggrund af den aktuelle politiske situation. Der henvises i øvrigt til forelæggelsesnotatet.

2. Forslagets indhold

Forslaget indebærer, at der afholdes nyvalg til Inatsisartut den 11. marts 2025. I tilknytning hertil foreslås et antal bemyndigelser, som det fungerende Naalakkersuisut kan udnytte i tiden fra lovens endelige vedtagelse og indtil det nye Naalakkersuisuts tiltræden efter valgets afholdelse. Bemyndigelserne tilgodeser behovet for, at det fungerende Naalakkersuisut bevarer visse handlemuligheder inden for udenrigspolitik samt beslutning om anlægsprojekter.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget forventes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige, da Finansloven for 2025 i forvejen budgetterer med de påkrævende udgifter til partiernes valgkamp (Hovedkonto 31.08.34) og gennemførelse til valget (Hovedkonto 31.08.07).

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Gennemførelse af nyvalg kan sænke det økonomiske aktivitetsniveau i samfundet forbigående, da et fungerende Naalakkersuisut normalt kun kan foretage sig, hvad der er fornødent til embedsforretningernes opretholdelse. Dette følger af § 29 i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut. Dermed sikres bl.a., at politiske beslutninger om f.eks. finansbevillingers anvendelse er forbeholdt det nyvalgte Naalakkersuisut.

Forslaget indeholder imidlertid en bemyndigelse, så det fungerende Naalakkersuisut under visse betingelser kan gennemføre udbud og indgå kontrakter om anlægsprojekter, der er færdigprojekteret, og hvor der i Finansloven for 2025 er afsat de fornødne bevillinger. Dermed afbødes i forhold til anlægsarbejder de samfundsmæssige skadevirkning, der normalt følger af valgudskrivelsen, herunder økonomisk tab eller arbejdsløshed som følge af anlægsprojekters forsinkelse.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring, hvilket er almindelig praksis i forbindelse med valgudskrivelse.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det følger af Inatsisartutlov om valg til Inatsisartut, at medlemmer af Inatsisartut vælges for 4 år, og at samtlige medlemmer afgår samtidig. Valgperioden regnes fra valgdagen. Da seneste valg til Inatsisartut fandt sted den 6. april 2021, skal nyvalg afholdes senest den 6. april 2025.

Det foreslås, at der afholdes nyvalg til Inatsisartut den 11. marts 2025. Dermed er der 5 uger mellem udskrivelse af valget til afholdelse af valget.

Der er ved fastsættelsen af datoen især taget hensyn til frister i Inatsisartutloven om valg til Inatsisartut, som skal overholdes i forbindelse med forberedelsen af valget, ligesom der er taget højde for praktiske forhold vedrørende valgforberedelsen.

Til § 2

Forslagets stk. 1 indebærer, at bestemmelserne i Inatsisartutloven om valg til Inatsisartut finder anvendelse for nyvalg til Inatsisartut, når bortses fra Inatsisartutlovens §§ 28-33, som omhandler stemmeafgivelse ved digital brevstemme, og som endnu ikke er ikraftsat.

Forslagets stk. 2 indebærer, at fristen på fem uger i valglovens § 12, stk. 3, for anmeldelse af nye partier forkortes, således at partier, der mangler at indsamle underskrifter fra vælgere, har bedre muligheder for at nå anmeldelsen rettidigt.

Til § 3

Det foreslås, at det fungerende Naalakkersuisut bemyndiges til at vedtage mandat til forhandlinger, der ikke kan opsættes af væsentlige hensyn til landets eller rigets sikkerhed eller til landets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til Kongeriget Danmark, fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner (nr. 1), til at gennemføre uopsættelige forhandlinger i overensstemmelse med sådanne mandater (nr. 2) samt til at afslutte uopsættelige forhandlinger i overensstemmelse med sådanne mandater (nr. 3), idet afslutningen dog ikke må resultere i indgåelse af folkeretlige aftaler som omhandlet i kapitel 4 i lov om Grønlands Selvstyre. Herved skal det sikres, at Grønland ikke gennem aftaler indgået i Naalakkersuisuts funktionsperiode bindes retligt i forhold til fremmede magter mv. Det tilkommer i stedet det nyvalgte Inatsisartut og det tiltrædende Naalakkersuisut at træffe den endelige beslutning om indgåelse af folkeretlige aftaler. Det ville dog i uopsættelige situationer være muligt at indgå en folkeretlig aftale under et retligt forbehold, så som et

ratifikationsforbehold, der muliggør en politisk stillingtagen efter valget, således at Grønland ikke med aftalens indgåelse bliver bundet retligt i forhold til fremmede magter.

Bemyndigelser efter nr. 1-3 forudsætter godkendelse af mindst 3 partiformænd i Inatsisartut, og disse skal tilsammen repræsentere mindst 2/3 dele af mandaterne i det afgående Inatsisartut. Derved skal sikres bred politisk opbakning til at fungerende Naalakkersuisuts forhandlingsaktiviteter på udenrigsområdet.

Alle forhandlingsaktiviteter skal udøves inden for rammerne af § 29 i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut, det vil sige med respekt for, at et fungerende Naalakkersuisut normalt kun kan foretage sig, hvad der er fornødent til embedsforretningernes opretholdelse. Bemyndigelsen skal følgelig anvendes snævert og inden for dets ordlyd.

Til § 4

Det foreslås, at det fungerende Naalakkersuisut bemyndiges til at gennemføre udbud og indgå kontrakter om anlægsprojekter, der er færdigprojekteret, og hvor der i Finansloven for 2025 er afsat de fornødne bevillinger. Bemyndigelsen er betinget af, at en undladelse heraf vil medføre en samfundsmæssig skadevirkning, herunder påføre landskassen eller private parter et økonomisk tab, eller bidrage til øget arbejdsløshed eller anden samfundsmæssig skadevirkning som følge af forsinkelse af anlægsprojekter.

Bemyndigelsen forudsætter endvidere godkendelse af mindst 3 partiformænd i Inatsisartut, og disse skal tilsammen repræsentere mindst 2/3 dele af mandaterne i det afgående Inatsisartut. Derved skal sikres bred politisk opbakning til at fungerende Naalakkersuisuts aktiviteter på anlægsområdet.

Bemyndigelsen skal udøves inden for rammerne af § 29 i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut, det vil sige med respekt for, at et fungerende Naalakkersuisut normalt kun kan foretage sig, hvad der er fornødent til embedsforretningernes opretholdelse. Bemyndigelsen skal følgelig anvendes snævert og inden for dets ordlyd.

Til § 5

Det foreslås, at Inatsisartutloven træder i kraft dagen efter kundgørelsen.

Naalakkersuisut vil være at betragte som fungerende fra tidspunktet for lovens endelige vedtagelse i Inatsisartut. Bemyndigelserne i lovens §§ 3 og 4 vil imidlertid først kunne udnyttes fra ikrafttrædelsestidspunktet.